

Zoektocht naar de overige vondsten rond de Peelhelm

Personen, zoals commissarissen e.d. van de Maatschappij Helenaveen

- 5 Beijerman, H.Chr.; Bussum, Zeist
Beurden, van
Boetzelaer, van
Bos, Adrianus; overleden 23 maart 1931; GENA-villa, Helenaveen
Bos, Bernardus; overleden op 18 oktober 1926; Laan van Nieuw Oost-Indië 271, 's-
10 Gravenhage
Bos, Jan; Huize Veldheugel, Overschie; overleden 21 januari 1920
Bos-van Gilse van der Pals. C.E.A./Cornelia Elisabeth Alida; overleden 21 april 1936;
Neuhuyskade 8, 's-Gravenhage
drie kinderen: Boetzelaer-Bos, Johanna/Annie van; te Hilversum, de Bilt
15 Bos, C./Cor; te Utrecht, Zeist
Bos, Chris/Christiaan Albertus; overleden te Heemstede 16 december 1924; 23 jaar;
Bruinwold Riedel, E.; 's-Gravenhage
Carp, J.A.; Helmond
Groote-Bos, A.
20 Helb, H.J.; Wassenaar
Henny, B.; Beukenhorstlaan 10, Wassenaar
Henny-van Gilse van der Pals, J.;
Henny-van Gilse van der Pals, A.C.E.A.;
Henny, H.C.A.; 's-Gravenhage
25 Heuff, J.A.
Heijse, J.H.C.
Ittersum, E.G. van; Noordeinde 74, 's-Gravenhage
Kindermann, J.; Hamburg
Kretschmar van Veen, J.A. van; Boschrand, Soestdijkerstraatweg, Hilversum
30 Lambrechtsen, C.J.
Lanschot, F.J. van
Meerten-Kolff, M.C. van
Royaards/Roijaards, H.J.
Rijckevorsel, F.J.J.M. van
35 Schoen, P.; Zaandam
Sypesteyn, van
Six-van Repelaer
Sprenger, A.; Vita-Nova, Loosdrecht
Sprenger, A.M.
40 Vos, P.; Utrecht

- 5 juni 1924 jhr. J.A. van Kretschmar [van Veen], Huize Heidepark, Hilversum
45
4 juni 1926 advertentie in het Algemeen Handelsblad
Gevr. 1 Juli bew. zelfst. Keukenmeisje, P. G., in gez. 2 pers. Hoog loon.
Z. g. g. o. z. a. t. m. Adr. Mevr. Sprenger, N. Loosdrecht.
50
5 juni 1929 advertentie in het Algemeen Handelsblad
Mevr. SPRENGER-DE GEER (gez. z.k.) "Jachtlust" te Loosdrecht bij Hilversum, **vraagt**
een bekwaam KEUKENMEISJE, P.G. v.g.g.v.
[Alfred Sprenger, 30 jaar, trouwt op 15 oktober 1913 te Doorn met Hubertine Hermine
Adrienne Jeanne de Geer, oud 25 jaar.]
55
6 februari 1932 advertentie in het Algemeen Handelsblad
Prima Keuken-werkmeisje gevraagd, P. G. in kl. gezin buiten, v. g. g. v. loon f40.
Mevr. Sprenger-De Geer, Loosdrecht.
60
Details over de vondst van de Peelhelm volgens Leo Kluytmans te Helenaveen
1 januari 1970 "De mystiek van de Peel" door Leo Kluytmans te Helenaveen
De 'poepen' een volksstam uit Westfalen in Duitsland hadden als deskundigen op dat
gebied de Peel met afvoer-wijken en zij-vaartjes doorsneden.
En onmiddellijk daarop hadden gemigreerde arbeiders de grote aanval ingezet.
65 In de tachtiger jaren in het midden begonnen naderde men in het voorjaar van 1910 de

laatste 'vale banken', die doodliepen tegen de brede voet van de hoogte waar ze in de volle lengte parallel mee lagen.

70 Onder die honderden naamloze arbeiders zou Gabriël Smolenaars (roepnaam Gebbel) uit Meijel de ontdekking doen. Toen de lange rij turfgravers zwoegend en zwetend die 'deuk' in het veen naderde, had niemand er een idee van wat hun wachtte. Ze hadden het kunnen weten, met een beetje doorzicht, die in het oog vallende inzinking. Het is wel mogelijk dat in die lange tijd door de slag de plek vervaagd was. Wild en hard werd er gewerkt, het beulswerk turfgraven, er werd geld verdiend, en de opzichters der NV's hielden er geen overwegingen op na welke buiten de harde praktijk 75 van hun (bazigheden) vielen. [...]

Maar de arbeiders groeven door, het tempo lag hoog, veel te hoog. Een van hen was al 'vreemde dingen gepasseerd', tot hij uiteindelijk bij de helm uitkwam. Eerst meende hij dat het een in elkaar getrapte blikken bus of pot was, maar de schemerende glans trok toen de aandacht, ook van de medearbeiders. 80 (Van een van hen heb ik vijftig jaar later veel hulp gehad met het zuiver definiëren van de plek.)

Met z'n allen werd de helm nader bekeken, met waste hem in het derde poepenvaartje af, waar men vlug van terugkwam toen men merkte dat er iets afviel (versieringsknoppen).

85 De helm was erg beschadigd door de slagen tóén!
Het Rijksmuseum [van Oudheden] te Leiden dat de helm in 1911 [moet zijn 1910] aankocht, heeft hem bij de goudsmiden Du Chattel laten restaureren, het was beter voor mij geweest van niet.

70 Toen de vindders door de glans een vermoeden kregen dat het goud zou kunnen zijn was het hek van de dam. Er maakte zich een geweldige opwindning van hen meester. En plotseling was ze er, de koorts, de goudkoorts, even gevaarlijk als de gele koorts, een pseudo-gele koorts.

En bedenkelijke bleke kleur trok over het gezicht van de vinder, zijn ogen kregen een waanzinnige glans, er ontwaakte in hem een wilde drift om zijn bezit veilig te 95 stellen en te trachten uit de breiden.

Hij begon met de vindplaats af te bakenen. Als een goudzoeker in het Wilde Westen paalde hij zijn 'claim' af. Maar hij zocht zijn bescherming niet in een 'colt', maar in zijn scherpe gravers-schop die hij dreigend in het rond zwaaide. Hij waarschuwde ieder die nabij kwam de lijn die hij getrokken had niet te overschrijden.

100 "Ik had ze de kop gekloofd"! vertelde hij later. De waarschuwing was gemeend, dat merkte men wel. Niemand die het ook waagde die lijn te overschrijden. De arbeiders die te hoop liepen, dromden op veilige afstand samen.

Badend in het zweet, totaal bezeten van de goudkoorts, was de vinder over zijn zenuwen heen van de emotie. Als een dolleman trok en rukte hij aan de leren mantel 105 van de officier die met stukken en brokken tevoorschijn kwam.

Alles wat geen goud was smeed hij over de Peel. Zelfs de schoenen van de Romein lagen dagenlang over de Peel te slingeren. Het waren er drie, één van een grotere maat, dat aan dat voorname punt geen aandacht geschonken is, is onbegrijpelijk, veel mensen zijn niet tot combineren in staat.

110 Het verslag dat een zekere dr. Evelein in opdracht van het Rijksmuseum van het geval maakte was volkomen waardeloos. In Oudheidkundige Medede[el]ingen van 1911 staat alleen een dorre opsomming van de voorwerpen ergens in de Peel gevonden. Geen definiëring van de vindplaats, geen bijkomstigheden, zelfs de naam van de vinder niet.

115 Nu mag men wel zeggen wat een stelletje prutsers de zaak toen verknoeid hebben, het is een wonder en onbegrijpelijk dat de schoenen niet verloren zijn gegaan, drie weken hebben ze nog op de Peel gelegen. Maar goud bleef onvindbaar voor de vinder, binnen in een turf vond hij een holte die gevuld was met een handvol muntjes, de beurs die later ook gevonden is, was leeg.

120 *Een jaar later, toen men de laatste 'bank' langs de hoogte afgroef, vond men nog een mooi klein wijn-vaatje, met een paar liter inhoud, de rest van de totaal vertroebelde wijn zat er nog in. Het vaatje is naderhand wél zoek geraakt. Het vaatje werd bij elkaar gehouden door tenen bandjes, en had een zilveren kraantje, jammer dat 't verloren is gegaan.*

125 *Een zilveren beker is ook nog gevonden, voorzien van een haakje om hem aan het getuig te hangen. Dit moet nog ergens particulier aanwezig zijn in een jachtslot in Loosdrecht dat toebehoort heeft aan de toenmalige directie van de Mij Helenaveen.* [cursief door de auteur]

En de vinder woelde maar door.

130 De toeschouwers onder de indruk van het gebeuren keken stil en zwijgend toe. Hoewel ze er geen enkele notie van hadden wat er eigenlijk voorviel, waarschuwde hun

instinct hen dat er iets bijzonder gebeurde. Het nog zuiver instinct der primitieven deed hen begrijpen dat ze geconfronteerd werden met iets dat de grens van het gewone ver overschreed. Alles werkte er ook aan mee.

135 Terwijl een bleek omfloerste voorjaarszon het geheel een spookachtig reliëf verleende, verdiept en omzoomd door de wazige verten van de sombere Peel was het of de afschuwelijke misdaad uit de macabere duisternis van het moer, als een apocalyptische verschrikking oprees en in een pestilente demonen-stank gehuld naar buiten walmde, als was het een luguber fata-morgana der hel....

140 (Smolenaars vertelde later dat het er zo ellendig naar zwavel stonk...!)
Wat heeft dat te betekenen? [...]

Want instinctmatig voelde dat volk aan dat de inhoud van het gebeuren volumineus was en niet volledig in de natuurlijke gang in te brengen was.

145 Dat instinctmatige was de diepere oorzaak der er in 1910 zich zo'n opwinding van het volk meester maakte, het volk voelde het aan dat die vondst t.z.t. een ruk aan hun ketenen inhield, en al wisten zij het niet onder woorden te brengen, juist zoals het volk het nu aanvoelt dat in deze geschriften tot de kern der dingen wordt doordrongen. [...]

150 17 juli 1992 advertentie in De Telegraaf

Loosdrecht

155 De "buitenplaats Jachtlust" in de bebouwde kom van Nieuw-Loosdrecht. Het sfeervolle ca. 80 jaar oude en in goede staat verk. landhuis is in 1976 gerenoveerd waarbij belangrijke stijlelementen intact bleven. De bijzondere tuin (van 5470 m²) met zijn vijverpartij, forse eeuwenoude bomen, TENNISBAAN, vrijstaand bijgebouw (ca. 50 m²), zal tuinliefhebbers, hobbyisten, privacy-zoekers en mensen met gevoel voor romatiek zeker aanspreken.

160 De woning bevat een representatieve hal, drie ineenlopende royale kamers, serre (voormalige oranjerie), opkamer, keuken, bijkeuken en een wijnkelder. 1e verdieping: 2 grote en 2 kleinere slaapkamers, badkamer en een groot dakterras. Prijs f1.100.000
Inl. Christiaan Smit Makelaars BV te Hilversum
Telef.: 035-240851
[met foto]

165